

ÖSTERMALMS STADSDELSNÄMND

ÖSTERMALM • HJORTHAGEN • GÄRDET • SÖDRA DJURGÅRDEN • NORRA DJURGÅRDEN

Underlag till budget 2010 och inriktning 2011-2012

ÖSTERMALMS
STADSDELSFÖRVALTNING
Box 24156, 104 51 STOCKHOLM
registrator@ostermalm.stockholm.se
08-508 10 000 (vx) 08-508 10 099 (fax)

www.stockholm.se/ostermalm

Handläggare: Inger Outzen
Telefon: 08/ 508 10 053

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
sammanträde 2009-04-16

Innehållsförteckning

Underlag till budget 2010 och inriktning 2011 - 2012	3
Förvaltningens förslag till beslut	3
Bakgrund	3
Kommunfullmäktiges inriktningsmål	3
Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök	3
Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras	4
Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva	4
Befolkningsprognos 2008 - 2017	4
Konkurrens och valfrihet	5
Personal-sjukfrånvaro-kompetens-ledarförsörjning	5
Säkerhetsarbete	5
Samverkan	6
Vision 2030	6
Nämndens verksamhetsområden	6
Barn och Ungdom	6
Socialtjänst	9
Äldreomsorg	12
Parkmiljögruppen	18
Investeringar	19
Planerade investeringar	19
Driftkostnadskonsekvenser av investeringar	19
Kapitalkostnader	20
Övriga redovisningar	20
Ekonomiska bedömningar	20
Utvecklingsmodellen	21
Bilagor	21

Underlag till budget 2010 och inriktning 2011 - 2012

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden fastställer föreliggande underlag till budget 2010 och inriktning 2011 - 2012 samt överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden hemställer hos kommunstyrelsen om att Rio servicehus får omvandlas till trygghetsboende under förutsättning att riksdagen fastställer förslaget om att inrätta denna boendeform fr o m 2010-01-01.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Bakgrund

Nämnderna ska lämna underlag till budget 2010 och inriktning 2011 - 2012 till kommunstyrelsen. Underlaget ska under respektive relevant inriktningsmål redovisa en övergripande analys av verksamheten de kommande åren. Planeringen ska baseras på Vision 2030 och underlaget ska beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och befolkningsförändringar samt effekterna av dessa samt eventuella åtgärder. I detta ingår att beakta lokalförsörjning, kompetensförsörjning samt omstrukturerings- och investeringsbehov. Nämnden ska även i underlaget beakta den konkurrensutsättning och ”avknoppning” som ska ske inom stadens verksamheter. Tillsammans med underlaget ska nämnderna lämna lokalförsörjningsplan.

Nämnderna ska kommentera budgetkonsekvenser till följd av redan fattade beslut av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen. Detta gäller även beslut om investeringar som inte förvaltas av nämnden.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nedan lämnas några exempel på hur nämnden/förvaltningen förverkligar kommunfullmäktiges tre övergripande inriktningsmål.

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- Stöd till personal som vill ”knoppa av” och driva verksamhet i egen regi.
- Verksamheterna bidrar till en hållbar livsmiljö.
- Kulturaktiviteter erbjuds i alla verksamheter.
- Samverkan i säkerhetsfrågor.
- Fortsatt arbete i det lokala brottsförebyggande rådet tillsammans med polis, företagare och föreningar samt trygghetsvandringar i stadsdelsområdet.
- Information på hemsidan riktad till boende och besökare.
- Samverkan med planerande förvaltningar i stadsmiljöfrågor och utveckling av parkernas innehåll och kvalitet.
- Stöd till bidragsberoende personer att komma till egen försörjning.

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

- Brukarna ska garanteras ett gott bemötande, rättssäker myndighetsutövning och att verksamheten bygger på kunskapsbaserade metoder. Hög kvalitet och valfrihet ska prägla verksamheterna.
- Kvaliteten ska kännetecknas av en tydlig koppling mellan verksamhetsplaner, kvalitetsredovisningar, identifierade utvecklingsområden och redovisade resultat, med stöd av systematisk uppföljning.
- Riktade informations- och kommunikationsaktiviteter om stadsdelsnämndens verksamhet ska tillgodose och öka tillgängligheten.
- Förskolan ska ta tillvara den möjlighet som ges att på ett tidigt stadium uppmärksamma barns behov och intressen och barn som möter svårigheter.
- Valfrihetssystem tillämpas inom äldreomsorg och i omsorg om personer med funktionsnedsättning och senare inom socialpsykiatri.
- Satsningar på öppna verksamheter, förebyggande insatser och utvecklat stöd för anhörigvårdare ska göras.
- Samarbetet med frivilligorganisationer, landstinget och övriga externa aktörer ska utvecklas kontinuerligt.
- Användningen av IT-stöd i verksamheterna ska öka.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- Genom samverkan och effektivt resursutnyttjande ska nämndens/förvaltningens kostnader hållas inom fastställd budget. En förutsättning för detta är att nämnden och förvaltningen har kontroll över ekonomin och kan göra bra prognoser för resten av året.
- Nämndens resurser, organisation och bemanning ska anpassas efter aktuella behov och användas så att de ger den bästa verksamheten för medborgarna. Ett antal år framåt minskar t ex de äldsta i befolkningen, vilket i hög grad påverkar äldreomsorgen
- All personal ska bidra till effektivitet och budgethållning genom delaktighet i planering, genomförande och uppföljning.

Befolkningsprognos 2008 - 2017

Källa: USK

År	0 år	1-5 år	6-15 år	16-18 år	19-24 år	25-64 år	65-79 år	80 - år	Summa
2008	781	2 894	3 898	1 485	5 765	35 812	7 459	4 347	62 441
2009	768	2 882	3 899	1 473	5 902	35 722	7 832	4 189	62 667
2010	759	2 848	3 959	1 449	6 019	35 807	8 248	3 992	63 081
2011	749	2 828	3 989	1 398	6 114	35 843	8 670	3 813	63 404
2012	743	2 831	4 057	1 343	6 165	35 954	9 049	3 636	63 778
2013	745	2 824	4 157	1 312	6 198	36 313	9 342	3 491	64 382
2014	751	2 827	4 271	1 265	6 211	36 664	9 619	3 368	64 976
2015	754	2 836	4 347	1 286	6 167	37 020	9 835	3 290	65 535
2016	751	2 839	4 405	1 305	6 123	37 258	9 994	3 228	65 903
2017	746	2 829	4 441	1 348	6 046	37 360	10 169	3 207	66 146
2008-2012	-38	-63	159	-142	400	142	1 590	-711	1 337
2008-2017	-35	-65	543	-137	281	1 548	2 710	-1 140	3 705

Stadsdelsområdets befolkning kommer enligt prognosen att öka med 1 337 personer till årsskiftet 2012/13. Den för nämnden/förvaltningen viktigaste förändringen är att äldre pensionärer 80- år minskar kraftigt. Yngre pensionärer 65-79 år ökar samtidigt kraftigt men det berör inte nämndens verksamhet i någon större utsträckning, eftersom det är relativt små behov av äldreomsorg bland yngre pensionärer. Behov av äldreomsorg i större omfattning kommer först i åldersgrupperna över 80 år och dessa grupper minskar enligt prognosen från 2008 till årsskiftet 2012/13 med 711 personer eller 16 procent. Denna minskning kommer enligt prognosen att fortsätta åtminstone till årsskiftet 2017/18. Nämnden/förvaltningen måste kontinuerligt anpassa äldreomsorgen till denna minskning.

När det gäller förskoleåldrarna 1-5 år prognostiseras ingen större förändring. Barnprognoser är dock betydligt osäkrare än äldreprognoser. Det finns andra tecken på en ökning av antalet barn de närmaste åren. Under 2008 föddes 12 870 barn i staden vilket är 470 fler än 2007 och den högsta siffran på 50 år. En beredskap för fler förskoleplatser bör därför finnas de närmaste åren.

Konkurrens och valfrihet

Under planperioden fortsätter nämnden/förvaltningen att konkurrensutsätta de verksamheter som inte är myndighetsutövning, strategisk ledning eller som inte redan ingår i kundvalssystem. Erfarenheten hittills har visat att när en verksamhet läggs på entreprenad så väljer större delen av personalen, inom äldreomsorgen minst 90 %, att gå över till entreprenören. Vid 2008 års slut hade förvaltningen ca 1 300 månadsavlönade. Antalet personal anställda i förvaltningen beräknas minska med ca 300 när de i aktivitetsplanen redovisade upphandlingarna är genomförda.

Personal-sjukfrånvaro-kompetens-ledarförsörjning

Sjukfrånvaron 2008 uppgick till 9,3 % jämfört med 9,5 % under 2007, d v s en minskning med 0,2 %. För samtliga stadsdelsförvaltningar var genomsnittet för 2008 9,6 % och 2007 9,7 %. Det finns dock en risk för ökad *procentuell* sjukfrånvaro. Vid nya entreprenader brukar merparten av personalen välja att gå över till entreprenörerna medan långtidssjukskriven personal undantagslöst brukar välja att vara kvar i stadens tjänst. Därmed kommer den sjukskrivna personalen att utgöra en allt större andel av den totalt krympande personalvolymen.

Ett kommande behov är chefsförsörjning på enhetsnivå inom förskolan, pga åldersfördelningen hos de nuvarande cheferna. Förvaltningen stärker rekryteringsprocesser och utvecklingsinsatser för befintliga och blivande chefer. Kvalificerade medarbetare mogna för större uppdrag, måste kunna erbjudas goda möjligheter till kompetensutveckling. Kompetensutveckling av vårdpersonal pågår och fortsätter. Vård- och omsorgspersonal är prioriterade grupper.

Säkerhetsarbete

Staden har utökat arbetet för att utveckla säkerhetsskyddet. Förvaltningen har ansvar för att den egna verksamheten fungerar säkert och med så få störningar och skador som möjligt. Stadsdelsförvaltningens förebyggande arbete och planering för att minska risker och sårbarhet samt för att hantera konsekvenserna av en störning, allvarlig händelse eller extraordinär händelse utvecklas vidare under planperioden. Arbetet med Risk- och sårbarhetsanalys (RSA) sker i samverkan med innerstadens stadsdelsnämnder/förvaltningar.

Samverkan

För att säkerställa den enskildes behov av en obruten vårdkedja måste samverkan ske med landstinget. Regelbundna möten sker redan mellan landstinget och ansvariga i stadsdelsförvaltningen, i syfte att öka kunskap om respektive verksamheter och klargöra av ansvarsfördelningen. Gränsdragningsfrågor uppstår dock ofta i det dagliga arbetet, gällande vilken huvudman som ska verkställa viss utredning och insats för den enskilde individen och vem som ska bära det ekonomiska ansvaret.

Vision 2030

Visionen beskriver hur Stockholm ska utvecklas till år 2030 och bli än mer attraktiv för såväl den enskilda människan som företag och organisationer. År 2030 beräknas Stockholms stad ha närmare en miljon invånare och Stockholm–Mälarenregionen närmare 3,5 miljoner. Det ställer krav på att utveckla allt från bostäder, infrastruktur och företagsklimat till vård, skola, omsorg och kultur. Tre av de 21 stadsutvecklingsprojekten i Vision 2030 ligger i Östermalms stadsdelsområde, dels de två stora trafikprojekten Norra länken och Östlig förbindelse, dels det stadsutvecklingsområdet Hjorthagen-Värtahamnen-Frihamnen-Loudden. Norra Djurgårdsstaden som är den första etappen inom stadsutvecklingsområdet ska enligt kommunfullmäktiges beslut bli en stadsdel med särskild miljöprofil vilket ställer särskilda krav vid planeringen av denna stadsdel. De prioriteringar som ska göras under mandatperioden för att förverkliga visionen anges i den årliga budgeten för förvaltningen. Cheferna har ett uppdrag att göra Vision 2030 känd och levande på alla arbetsplatser, få igång diskussioner om vad visionen innebär för verksamheten och det egna arbetet.

Nämndens verksamhetsområden

Barn och Ungdom

Verksamhetsutveckling

Befolkningsutveckling (källa USK)

Barn i ålder	2009	2010	2011	2012
0 år	768	759	749	743
1-5 år	2882	2848	2828	2831
Samtliga 0-5 år	3650	3607	3577	3574
Förändring 1-5 år	-25	-43	-30	-3

I prognossiffrorna ingår barn boende i bostäder som beräknas produceras under prognosperioden. Enligt prognosen minskar antalet barn under planperioden. Befolkningssiffror för delområden i stadsdelen visar att en mindre barnökning ser ut att ske på Gärdet med en ökning under perioden med 32 barn. I övriga områden ligger barnökningen i stort sett stilla eller minskar. Barnprognoser flera år framåt är dock betydligt osäkrare än äldre prognoser. Både under 2007 och 2008 har det fötts ovanligt många barn i staden vilket borde medföra ett ökat behov av förskola de närmaste åren.

För att klara behovet av barnomsorgsplatser på Östermalm har förvaltningen de två senaste åren, gjort en genomlysning av lokalanvändandet i befintliga förskolor. Där det med omDispositionering av lokalerna har varit möjligt att öka barnantalet har så gjorts. Förvaltningens bedömning är dock att enbart lokaleffektivisering inte är tillräckligt för att tillgodose

behovet av platser på några års sikt och att nya förskolelokaler därför behövs.

Alternativa barnomsorgsformer

Det nya kösystemet för förskolor och familjedaghem i staden, ger föräldrar via internet information om platsutbudet och möjlighet att jämföra olika förskolor. Av flera skäl förordar förvaltningen att det gemensamma kösystemet ska omfatta all skattefinansierad förskoleverksamhet dvs även de enskilt drivna förskolorna. Köhantering, utbyggnadsplanering och barnomsorgsgarantin förutsätter ett lokalt samarbete med de enskilt drivna förskolorna och föräldrarna skulle få en bättre överblick över olika alternativ.

Förvaltningen konstaterar ett fortsatt vikande intresse för flerfamiljssystem och dagbarnvårdare. Att upprätthålla dessa barnomsorgsformer utan full beläggning får ekonomiska konsekvenser.

Förvaltningen bedömer att vårdnadsbidraget kommer att ha fortsatt betydelse för de kommunala förskolorna. Vårdnadsbidraget gör att det för en del föräldrar inte blir lika akut förskoleplats omedelbart när föräldrapenningen upphör.

Den öppna fritidsverksamheten

Antalet träffpunkter för ungdomar har under 2008 utökats från tre till fyra i och med att kvällsverksamheten i Tessinparken startat. I planeringsarbetet för Norra Djurgårdsstaden planeras en ny parklek i området.

Mot bakgrund av att ungdomar är rörliga inom staden, ser förvaltningen det som viktigt att fortsätta utveckla samverkansformerna med de övriga stadsdelsförvaltningarna i innerstaden. Det uppsökande fältarbetet har en viktig funktion och antalet fältassistenter har därför utökats liksom nämndens satsning på föräldravandrarna.

Personal/sjukfrånvaro

Förvaltningen konstaterar att vi idag har lägsta frånvaron i staden bland barnskötare och förskollärare. Trots det ska arbetet fortsätta för att ytterligare sänka frånvaron under de kommande åren.

Kompetens och ledarförsörjning

Utbildade förskollärare är den enda yrkesgrupp där förvaltningen upplever en bristsituation. Förvaltningen samarbetar med utbildningsförvaltningen för utbildning av barnskötare till förskollärare samt med lärarhögskolan i mottagandet av lärarstuderande.

I enlighet med beskrivna prioriteringar ska aktiva utvecklingsinsatser genomföras för att öka personalens kompetens. Kompetensutvecklingen ska så långt möjligt kopplas till den egna förskolan verksamhetsutveckling. Förskollärarna och barnskötarna ska ges möjlighet att förstärka sin pedagogiska kompetens och få stöd till ett reflekterande arbetssätt inför kommande förstärkta pedagogiska uppdrag genom förtydligande av målen i förskolans läroplan. De mest kvalificerade av förvaltningens förskollärare ska erbjudas möjlighet att delta i utbildning på forskarnivå så att de efter en tid, om de så önskar, ska kunna avlägga en magisterexamen.

Chefsförsörjning

Förvaltningens förskoleverksamhet står inför behov gällande chefsrekrytering. Medelål-

der bland förskolechefer och biträdande förskolechefer är hög och pensionsavgångar väntas de närmaste åren. Detta kommer under de närmaste åren att innebära ett rekryteringsbehov och kräver ett ökat medvetande kring hur den framtida chefsförsörjningen ska säkras. Ett väsentligt uppdrag för förvaltningen är därför att kunna identifiera medarbetare mogna för chefsuppdrag.

Förändringar i förutsättningar

Området från Hjorthagen i norr till Loudden i söder är ett av Sveriges största stadsutvecklingsområden. Här ska en moderna, innovativa och miljöanpassade stadsdelar växa fram till år 2025. I den första etappen Norra Djurgårdsstaden, mellan nuvarande Hjorthagen och Husarviken, planeras ca 5 000 nya bostäder.

Utbyggnaden av stadsutvecklingsområdet medför ett behov av nya förskolor. Med anledning av den planerade utbyggnaden av bostäder har stadsdelsförvaltningen lämnat en redovisning av det förväntade behovet av förskola, gårdar och parklekar i området. Den närmast planerade utbyggnaden med 2 000 bostäder beräknas medföra en befolkningsökning med ca 4 000 personer varav sannolikt ett icke obetydligt antal barn.

Det finns dock alltid en osäkerhet i hur många barn som kommer att finnas från början i ett nybyggt bostadsområde. Det långsiktiga behovet av förskoleplatser bedöms vara fortsatt rätt stort i Norra Djurgårdsstaden. Eftersom Norra Djurgårdsstaden byggs etappvis finns möjligheten att i senare etapper korrigera för eventuell felbedömning i första etappen.

Vid planering av de nya förskolorna kommer förvaltningen att framhålla vikten av att diskutera hur många barn förskolan ska rymma, inriktningen på verksamheten och om denna ställer särskilda krav på den fysiska utformningen. Miljön ska utformas så att barns utveckling och lärande underlättas, stimuleras och utmanas. Dessutom ska lokalerna kunna anpassas till att utveckla olika pedagogiska inriktningar och profiler. När man startar nya förskolor finns en unik möjlighet, om intresse finns, att pröva alternativa pedagogiska inriktningar och andra driftsformer.

Förvaltningen kommer att delta i detaljutformning av lokalerna. Det är också angeläget att kunna säkra tillgänglig utemiljö för boende i närområdet och för förskolebarnens utevistelse. Nya förskolor bör inte vara för små, minst tre avdelningar, för att ge möjlighet att arbeta i olika gruppkonstellationer efter olika behov och åldrar. En lite större förskola blir inte heller så sårbar när det gäller personalplanering och ekonomi. Storleken på förskolornas gård bör vara dimensionerad för tillräckliga möjligheter till utevistelse. En mindre gård kan accepteras om det i direkt närhet finns tillgång till naturlek och/eller en stor, välutrustad lekplats.

Prioriteringar under kommande år

Ungdomssatsning

Förvaltningen kommer fortsätta att intensifiera samarbetet mellan olika aktörer för att motverka alkohol- och drogbruk bland ungdomar samt det våld som ofta hänger samman med detta. Mätningar i Stockholmsenkäten visar att ungdomarna på Östermalm, särskilt flickorna, har en oroande hög konsumtion av alkohol. För att möta ungdomars missbruk av alkohol, tobak och droger kommer ett samverkansprojekt mellan avdelningarna Barn och Ungdom och Socialtjänsten att starta under 2009. Projektet ska inriktas på informati-

on och aktiviteter i samtliga klasser och föräldramöten i skolår 7 till 9.

Förskoleverksamheten

Östermalms förskolebarn ska fortsätta att erbjuda stadens bästa förskola. Vårt uppdrag är att organisera, planera och genomföra en verksamhet med hög kvalitet för de barn som går i våra förskolor. En förskoleverksamhet som utgår ifrån förskolans läroplan, barnens behov och föräldrarnas bedömning av sitt barns förskoleverksamhet.

Förskolornas utvecklingsarbete ska kunna speglas gentemot föräldrarnas bedömning av verksamheten. Som ett led i stadsdelsförvaltningens förbättrings- och utvecklingsarbete av förskoleverksamheten ska föräldrar upplevelse av sitt barns förskoleverksamhet undersökas genom årliga enkäter.

I syfte att utveckla förskolornas externa information kommer enheterna under planperioden att fortsätta göra verksamhetsbeskrivningar som tillsammans med verksamhetsplan, riktlinjer och handlingsplaner, ska bilda en gemensam pedagogisk plattform. Denna ska också vara en grund för andra dokument som föräldrabroschyrer, informationsbrev samt promemorior om pedagogiska tankar och olika syn på lärande, kunskap, omsorg, metodisk och pedagogisk utveckling.

Socialtjänst

Verksamhetsutveckling

Individ- och Familjeomsorg, Barn- och ungdomsvård (Familjeenheten)

De medel som via fördelningsnycklarna avsätts för Individ- och familjeomsorgen barn- och ungdomsdel har i staden sedan lång tid varit otillräckligt. Miljonbelopp omfördelas varje år i stadsdelsnämndernas budgetar, så även hos oss. Nyckeln för fördelning av medel har ändrats och grundas numera endast på kriminalitet och skolprestationer, vilket missgynnar bl a innerstaden. De faktorer som bestämmer behov av kostsam vård på Östermalm är främst psykisk sjukdom och missbruk. Förvaltningen vill särskilt uppmärksamma behovet av insatser för flickor med självdestruktivt beteende inte har samma tyngd som pojkars utagerande och kriminalitet i stadens fördelningsnycklar.

Familjeenheten har de senaste åren satsat på tidiga insatser till familjer, främst KOMET-program och grupper för barn med skilsmässokonflikter. Socialsekreterarnas förmåga att hjälpa familjer att fungera bättre har stärkts genom att alla fått en systemteoretisk utbildning. Samarbete med BVC, förskolor och skolor för att kunna ge tidigt stöd till familjer har varit en viktig del av strategin.

Landstingets barnpsykiatri har minskat sina resurser för vård och behandling. Svårt sjuka barn som måste placeras blir numera aktualiserade för vård inom socialtjänsten istället, även om det inte föreligger någon brist i omsorgen från föräldrarna. Behovet av dygnet-runt-vård har trots detta minskat, men eftersom kostnaderna per insats samtidigt har ökat utgör placeringarna fortfarande en lika stor del av familjeenhetens budget.

Ungdomsmottagningen vid Odenplan drivs av Östermalms stadsdelsförvaltning för Östermalm, Kungsholmen och Norrmalm. Dess övergripande mål är att förebygga psykisk och fysisk ohälsa hos ungdomar och unga vuxna samt att förebygga oönskade graviditeter. Undersökningar i Stockholms län visar att sexuellt överförbara sjukdomar, särskilt klamydia, ökar bland unga. Ungdomsmottagningarna har en nyckelroll i att försöka bromsa denna utveckling. Inriktningen på Ungdomsmottagningen kan utvecklas mer ur folkhälsoper-

spektiv genom att t ex få kontakt med grupper av ungdomar och därmed vara en kanal till att förebygga missbruk samt att på förebyggande primärnivå verka för att minska psykisk ohälsa. De individuella besöken till Ungdomsmottagningen sker till ca 80 procent i syfte att träffa en barnmorska, sjuksköterska eller läkare. Målsättningen är att den del av mottagningens drift som finansieras av Landstinget i så hög grad som möjlig ska avspegla detta faktum.

Försörjningsstöd

Stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm har en gemensam handläggning av ekonomiskt bistånd. Handläggningen sker inom Försörjningsstödsenheten på Östermalm. Denna text avser de tre stadsdelarna gemensamt.

Oavsett konjunktur arbetar förvaltningen offensivt för att minska antalet bidragstagare i de tre stadsdelsområdena. Erfarenheterna visar att arbetsmetodik inom försörjningsstödsarbetet har stor effekt, och att det inte räcker med att förlita sig på en god arbetsmarknad. Men, det är av yttersta vikt att samarbetet med Jobbtorgen utgår från ett synsätt där bedömningen av arbetsförmåga hos den enskilde inte är för snäv.

Enligt förslaget om inrättande av Jobbtorgen skulle de i ett senare skede kunna utvidgas till att även ge insatser för psykiskt och fysiskt funktionsnedsatta, som får stöd i andra former än försörjningsstöd från stadsdelsförvaltningen och som behöver insatser för att helt eller delvis kunna komma in på arbetsmarknaden. Förvaltningen vill påtala behovet av att detta förverkligas.

Förvärvsintensiteten i yrkesverksamma åldrar 20-64 år för boende inom stadsdelsområdet är lägre än stadens genomsnitt. Andelen arbetslösa, även bland ungdomar, är dock betydligt färre än genomsnittet i staden liksom den andel av befolkningen som behöver ansöka om försörjningsstöd. Bidragshushållen består i genomsnitt av 1 person mot 1,85 personer i hela staden.

En oroande faktor är konjunkturläget, som redan idag inverkar på antalet ärenden och kostnadsutvecklingen inom enheten. Mer specifikt påverkar Försäkringskassans restriktiva hållning till att bevilja olika bidrag/ersättningar. En farhåga finns att handläggningstiderna hos Försäkringskassan också i fortsättningen kommer att vara allt för långa. Därav kan fler personer komma att vara i behov av kompletterande ekonomiskt bistånd under utredningstiden. Under senare tid har bidragstiderna blivit längre, vilket kan ses som troligt även framöver om rådande konjunktur kvarstår. Socialtjänsten, som har det yttersta ansvaret att tillgodose den enskildes behov, drabbas av övervältringseffekter från andra försäkringssystemens minskade åtaganden. Det märks idag bl a genom att olika kostnader tenderar att öka, såsom sanering/storstädningar av lägenheter, hyresskulder och el-skulder. Boendekostnader för vandrarhem, hotell etc. har ökat och befaras göra så även framöver, då bostadsmarknaden ställer större krav på fast inkomst. Idag accepteras inte längre tillfällig sjukersättning som enda inkomst, vilken är tidsbegränsad, utan en borgenär krävs.

Antalet ärenden för tak-över-huvudet-garantin (TÖG) har också blivit något fler. Det finns en risk att det fortsätter, med hänvisning till ökade krav för att få egen bostad. Bland dem som beviljas tak över huvudet finns även personer med egna inkomster. Möjligheten att återfå beviljat bistånd från dem är ytterst liten. Förvaltningen gör bedömningen att dessa personer söker stöd hos socialtjänsten då andra möjligheter i samhället har minskat eller

helt försvunnit.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatrins utförarverksamheter kommer att upphandlas och drivas därmed sannolikt i annan regi än kommunens från och med 2010. All berörd personal erbjuds då anställning hos den nya utföraren. Personal har dock möjlighet att tacka nej, och istället bli kvar som anställd i staden. Detta kan leda till övertalighet. Förvaltningen kan se svårigheter med att kunna erbjuda likvärdigt arbete inom staden i sin helhet, då i all utförarverksamhet inom socialpsykiatri inom snar framtid har upphandlats. Antal berörd personal är i dagsläget 28 tillsvidareanställningar.

Socialpsykiatri förväntar sig ett ökat antal hjälpsökande med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, t ex ADHD. Många i denna målgrupp är unga med behov av bostad, som alla andra. Men dessa unga är också i behov stödinsatser, såsom boendestöd och/eller sysselsättning, men har oftast inte sådana behov att de är berättigade till särskilt boende eller stödboende. Förvaltningen vill påtala vikten av att denna målgrupps behov av boenden ses över, då risk finns att målgruppen hamnar i hemlöshet.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen välkomnar att staden har beslutat om att enbart ha en förmedlingsgrupp, avseende bostäder för funktionsnedsatta, istället för som idag fyra. Det bör ge en total överblick av stadens behov av boenden. Att det därtill kommer en matchningsgrupp som ska matcha varje boende utifrån personens funktionsnedsättning och önskemål av boende, är också bra. Med dessa nya grupper förväntas en snabbare anvisning av bostad och inflyttning. Detta bör leda till minskade kostnader då risken för tomma platser på gruppboendena förväntas minska.

Om staten kommer att ta det samlade huvudmannskapet för beslut och finansiering av personlig assistans och bli stå för de första 20 första timmarna, som idag finansieras av kommunen, förbättras det ekonomiska utgångsläget för kommunen.

LSS-kommittén förslår att ledsagarservice ska tas bort i LSS-lagen. Angående det nya förslaget med personlig service med boendestöd råder oklarheter om det kommer att bli en ny insats inom LSS. Kommer personen själv att få välja utförare som exempelvis vid personlig assistans? Förvaltningen ser en risk; att förslaget kan komma att leda till ökade kostnader.

Schablonen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning bör höjas i takt med t.ex. löneökning och inflation. Detta samtidigt som förvaltningens kostnader höjs för utförda insatser t.ex. daglig verksamhet och särskilt boende på upphandlade verksamheter.

Eventuell kommer kommunen att vara återbetalningsskyldig gentemot staten på ej fullt nyttjande av LASS ersättningen, detta är ännu inte färdigutrett.

Förvaltningen har mött ett problem vid ”avknoppningen” av gruppboendena för personer med funktionsnedsättning, nämligen att länsstyrelsen tillämpar strängare regler för enskilt drivna utförare än för kommunala utförare och därför avslagit LSS-tillstånd till den nya ”avknoppade” utföraren. Staden bör verka för en modernisering av Boverkets riktlinjer och framhålla att den enskildes uppfattning och nöjdhet med sitt boende ska vara väg-

dande, oavsett om verksamheten sker i offentlig eller privat drift.

Valfrihet

Lagen om valfrihet (LOV) träder i kraft 2009-07-01. Brukare som beviljats bistånd till insats enligt LSS eller SoL skall ha inflytande över vem som ska utföra den beviljade insatsen. Det ska finnas ett utbud av olika alternativ som motsvarar efterfrågan och ett system i vilket lediga platser och tillgängliga alternativ blir synliga för handläggarna. Behovet i staden måste kunna överblickas i syfte att kunna planera utbyggnad av boenden. För att ett valfrihetssystem inte ska bli kostnadsdrivande kan det behöva begränsas, exempelvis genom ramavtal med olika utförare. En annan viktig fråga är om profilering av verksamhet skall vara vägledande vid ett val eller om en person t ex skall få välja boende fritt utifrån geografiska aspekter.

Förändringar i förutsättningar

Fler verksamheter utlagd på enskilda utförare, där förvaltningen har uppföljningsansvaret, leder till förändrade arbetsuppgifter, vilket redan har skett inom äldreomsorgen. Där har uppföljningsfrågorna ökat, så att fler administrativa funktioner har måst inrättas, alternativt andra befattningar omvandlats för uppdraget. Förvaltningen bedömer att den utvecklingen kommer att fortsätta, då ytterligare verksamhetsområden står i begrepp att upphandlas.

Nya specialbostäder planeras i Norra Djurgårdsstaden. Det kommer att innebära ett antal nya lägenheter för personer med funktionsnedsättning. Om specialbostäderna kommer att drivas i kommunal- eller i privat regi vet vi idag. Under alla omständigheter kommer samtliga boende för sina insatser att tillhöra Östermalms stadsnämnd/förvaltning, som också har tillsynsansvaret för verksamheterna. Beroende på vem, kommunal- eller privat regi, som kommer att driva verksamheterna i specialbostäderna har förvaltningen att ta ställning till antalet anställda, dels på utförarsidan, dels ifråga om myndighetsutövning.

Prioriteringar under kommande år

Det förebyggande arbetet bland barn- och unga har största prioritet i syfte att förhindra självdestruktivitet och motverka rekrytering till drogbruk och kriminalitet. Arbetet sker med hjälp av insatser direkt till enskilda unga och deras respektive föräldrar, men också genom ett övergripande samarbete med skola, fältassistenter, polis, föräldravandrare och frivilligorganisationer m.fl. Som nämns ovan har ungdomsmottagningen en nyckelroll i direktkontakten med enskilda och grupper av ungdomar och unga vuxna. Insatser och projekt som vänder grupper av föräldrar och barn, som KOMET- och UngdomsKOMET-grupper, Barnkraft (för stöd till barn med föräldrar som lider av psykisk ohälsa) skall vidareutvecklas.

Äldreomsorg

Verksamhetsutveckling

För äldreomsorgen fortsätter den befolkningstrend stadsdelsområdet har haft de senaste åren. Den äldre gruppen fr o m 80 år minskar från 4 419 år 2008 till 3 207 år 2017 medan den yngre gruppen 65-79 år ökar, från 7 581 år 2008 till 10 169 år 2017. Det är dock i den äldre gruppen 80- år som det är något mer utbrett behov av äldreomsorg. Ca 50 % av den äldre åldersgruppen har någon form av äldreomsorg och med motsvarande siffra för den yngre åldersgruppen är endast 5,5 %. Den markanta minskningen av den äldsta gruppen leder till ett minskat behov av insatser, främst vård- och omsorgsboende men även

hemtjänst. Förvaltningen är dock uppmärksam på utvecklingen av behoven inom den yngre åldersgruppen då ökningen av denna grupp på ett antal års sikt troligen betyder ett ökat behov av insatser i ordinärt boende.

Vård- och omsorgsboende

Antalet platser har minskat i takt med att antalet äldre från 80 år minskat. Antal platser med heldygnsomsorg var 721 i december 2008. Närmare 75 % av platserna finns inom stadsdelsområdet. Resterande behov tillgodoses genom köp i andra stadsdelar/kommuner eller inom ramavtalet. Valfrihetssystemet inom vård- och omsorgsboende innebär att den enskilde själv väljer var han/hon vill bo - i mån av plats förstås - vilket påverkar var förvaltningen köper sina platser. Boendets inriktning och ”rykte” är faktorer som påverkar valet. Tendensen är dock att de flesta äldre vill bo kvar inom sitt tidigare bostadsområde. Valfrihetssystemet ställer krav på flexibilitet i planeringen av att anpassa utbudet till efterfrågan då eventuellt överskott av platser styrs av den enskildes val. Faktorer som kan påverka hur behoven kan komma att tillgodoses under perioden kan t ex vara hemtjänstens utveckling, anhörigas och frivilligas insatser, tillgången och standarden på lägenheter i det ordinarie bostadsbeståndet och medicinsk och teknisk utveckling.

Vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg inklusive korttidsvård, snitt under året:

	2008	2009	2010	2011	2012
Totalt	748	720*	711	693	674

*Avser faktiska siffror för februari 2009. Siffror för 2010 - 2012 baseras på USK:s framskrivning av behovet från 2006. Siffrorna har justerats utifrån USK:s procentuella jämfört med den verkliga minskningen.

Förvaltningens köp av vård- och omsorgsboendeplatser inkl HVB fördelar sig enligt följande:

(Crystalrapport feb 2009)

Andel %	Egen stadsdel inkl entreprenörer	Andra stadsdelar/ kommuner	Privat utförare inom ramavtal	Privat utförare utom ramavtal
2009	64,5 %	11 %	22,5 %	2 %
2008	59 %	9 %	18 %	14 %

Vård- och omsorgsboende inom stadsdelsområdet

Inom Östermalms stadsdelsnämnd finns totalt 551 platser med heldygnsomsorg. Det finns 290 platser med somatisk inriktning, 225 platser med demensinriktning, 23 platser med geropsykiatrisk/specifik inriktning samt 13 platser för korttidsvård. Platserna är fördelade enligt tabell nedan. Förvaltningen ser ett ökat behov av platser med inriktning mot demens och behoven anpassas efter efterfrågan genom att platser för somatiskt sjuka successivt omstruktureras till platser för personer med demenssjukdom.

Utbudet av antalet platser inom stadsdelen kommer att öka under prognosperioden då ***Braham, ett nytt äldreboende med 64 platser i enskild regi, är under uppförande på Östermalm.*** I den gemensamma planeringen för vård- och omsorgsboenden i Stockholms stad föreslås emellertid att ca 160 platser bör avvecklas på kort sikt i innerstadsregionen

fram till år 2011. För att möta de minskade behoven är förvaltningens uppfattning att en beredskap för omstrukturering av vård- och omsorgsboende behövs. Lokalerna på Körsbärgsgårdens vård- och omsorgsboende bedöms ha en lägre boendestandard än det övriga beståndet och kan mot den bakgrunden komma i fråga för avveckling. Under perioden måste nämnden ta ställning till hyresavtalet avseende Körsbärgsgården som löper ut 2010-09-30.

Vård- och omsorgsboende	Inriktning	Antal platser	Utförare
Dianagården	Demens Somatik	12 36	Entreprenad, DigniCare AB
Rio	Demens Somatik Specifikt behov Korttidsplats	32 40 8 8	Egen regi (upphandlas under 2009)
Kampementet	Demens Somatik	32 64	Entreprenad, Attendo Care AB
Katrupstullen	Demens Somatik	42 55	Entreprenad, Röda Korsets sjukhus
Körsbärgsgården	Demens Somatik Korttidsplats	51 22 5	Entreprenad, Röda Korsets sjukhus
Linnégården	Demens Somatik Psyk. ger.	30 45 15	Entreprenad, Attendo Care AB
Löjtnantsgården	Somatik Demens	28 26	Ramavtal, Emmanuelskyrkans vård AB
Brahem	Somatik	64	Ramavtal, Kavat Vård AB Beräknad inflytt dec 2009 - mars 2010.
Totalt		551 615*	

* Efter inflyttning till Brahem

Servicehus i stadsdelsområdet - Trygghetsboende

Utifrån planeringen för boenden i Stockholms stad är bedömningen att behovet av servicehus i sin nuvarande form inte kommer att öka under den närmaste 10-årsperioden. Tvärtom tyder mycket på att servicehus som boendeform kommer att försvinna såsom det redan gjort i de flesta andra kommuner. Den statliga äldreboendedelegationen lämnade sitt slutbetänkande "Bo bra hela livet"(SOU 2008:113) i december 2008, vilket innehåller förslag till lag om kommunal befogenhet att tillhandahålla s k trygghetsbostäder till äldre, som föreslås träda i kraft 1 januari 2010. Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet till tre stadsdelsnämnder (inte Östermalm). Remissvar skall avges i april. I betänkandet föreslås bland annat att kommunerna genom en särskild lag får befogenhet att, utan föregående biståndsbedömning tillhandahålla trygghetsbostäder till äldre. Någon slags behovsbedömning kommer dock att ske gentemot ålder, oro, otrygghet, isolering etc. Delegationen föreslår att kommunerna själv bestämmer vilka kriterier som eventuellt ska gälla för att den enskilde ska få tillgång till en trygghetsbostad och hur de ska förmedlas.

Målgruppen för trygghetsbostäder ska vara äldre människor som känner sig oroliga,

otrygga och/eller socialt isolerade i sitt ordinarie boende. De som bor i trygghetsbostäder ska ha tillgång till gemensamhetslokal, viss personal som en gemensam resurs och larm. Det ska finnas möjlighet till gemensamma måltider. Vid ev. behov av hemtjänst får man dock ansöka om detta på vanligt sätt. Kommunen ansvarar inte för hälso- och sjukvårdspersonal som sjuksköterskor, sjukgymnaster och arbetsterapeuter. De begrepp som idag används för olika slag av bostäder för äldre ersätts av seniorbostäder, trygghetsbostäder och vård- och omsorgsboende.

Förslaget innebär att servicehus inte kommer att finnas kvar som begrepp och att trygghetsbostäder är blir en mellanform mellan seniorbostäder och vård- och omsorgsboende.

Under förutsättning att staden beslutar införa s.k. trygghetsboende, föreslår förvaltningen att Rio servicehus omvandlas till ett sådant. Därigenom kommer samtliga tre boendeformer att finnas i stadsdelsområdet.

Servicehus	Antal lägenheter	Utförare
Rio	71	Egen regi

Stöd i ordinärt boende

För att öka kvaliteten på stöd- och hjälpinsatser i ordinärt boende och underlätta för äldre att bo kvar hemma, även med omfattande omvårdnadsbehov, fortsätter arbetet att utveckla hemtjänsten. Detta ställer stora krav på medarbetarnas kunskap och förhållningssätt och stor vikt kommer att läggas på att utveckla bemötandet, kompetensen, arbetsorganisationen och specialiseringen på olika uppgifter. Ett demensteam kommer att inrättas inom hemtjänsten och arbete pågår för att införa IT-baserade verktyg som ParaGå och Schemos. Dokumentationen sker genom det IT-baserade systemet ParaSoL där ett utökat IT-stöd kommer att erbjudas. Arbetet kommer att fortsätta med att höja kvaliteten i omvårdnaden genom ökad utbildningsnivå hos omvårdnadspersonalen. Personal som saknar grundutbildning kommer att erbjudas vårdbiträde- alt. undersköterske-utbildning. Utbildning inom kost, demens, förflyttningsteknik, rehabiliterande arbetssätt och anhörigstöd samt handledning kommer att anordnas.

Antal personer som var beviljad hemtjänst i ordinärt boende (Paraplysystemet dec 2008)

Ålder	Kvinnor	Män	Totalt
65-79	185	87	272
80- >	1 197	314	1 511
Totalt	1 382	401	1 783

Dagverksamhet

Valfrihet införs inom dagverksamhet under 2009. Dagverksamheten Bo Bergman har 22 platser med social inriktning (59 personer var beviljade feb 2009) och 32 platser med demensinriktning (70 personer var beviljade feb 2009). 2 personer är beviljade psykiatrisk dagverksamhet i annan stadsdel. Behoven beräknas i stort sett vara oförändrade under perioden. Dagverksamhet har stor betydelse som komplement till hemtjänst, stöd/avlastning till anhöriga, motverka isolering och möjliggöra kvarboende.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete kan både på kort och lång sikt innebära minskade omsorgskostnader för stadsdelsnämnden och framförallt, en bättre situation för den enskilde. Arbetet med att förebygga fallskador samt förebyggande hembesök för de som fyller 75 år under året kommer att fortsätta och vaktmästarservice kommer att tillhandahållas de äldre i ordinärt boende som har fyllt 75 år.

Öppen dagverksamhet, träffpunkter, frivilligorganisationer

Det kommer att vara fokus på att öppna upp fler träffpunkter för äldre som drivs i samarbete med frivilligorganisationerna. Aktiviteterna på befintliga öppna verksamheter kommer att utökas. Det kommer att ske en utökning av sommarkolloverksamheten för alla äldre i stadsdelen och förvaltningen kommer att undersöka hur kulturella aktiviteter, utestitelser och social samvaro kan förbättra livskvalitet hos stadsdelens äldre. Uppsökande arbete samt en öppen träfflokal för personer 60 år och äldre med psykisk ohälsa kommer att starta upp som ett samarbetsprojekt mellan äldreomsorgen, socialtjänsten, landstingets äldrepsykiatri och RSMH.

Stöd till anhöriga

Anhörigstödet kommer att utvecklas ytterligare med utgångspunkt i anhörigas behov. Fokus kommer att vara att nå ut med information om det stöd som ges.

Personal/sjukfrånvaro/Kompetens och ledarförsörjning

Den faktiska och uppskattade personalminskningen beror på genomförda och kommande verksamhetsövergångar, hemtjänstens anpassning till verksamhetens omfattning samt övertalighetsförhandlingar. Siffrorna för kommande år är under förutsättning att all personal går över till entreprenören vid upphandling.

	2008	2009*	2010	2011	2012
Antal tillsvidareanställda	590	480	380	375	370

*Faktiska siffror mars månad.

Övertalighet

Under 2008 genomfördes övertalighetsförhandlingar för två vård- och omsorgspersonal och ett antal administrativ personal. Beroende på hur många som vid den kommande verksamhetsövergången i samband med upphandling av Rio väljer att stanna kvar i staden kommer eventuell övertalighet att uppstå under början av 2010. Antalet anställda inom hemtjänsten anpassas kontinuerligt till verksamhetens omfattning utifrån kundvalet.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har minskat i förvaltningen liksom i staden som helhet. Andelen sjuka befaras dock öka under perioden då det finns en tendens att anställda med hög sjukfrånvaro väljer att stanna kvar i staden när det blir aktuellt med verksamhetsövergång som en följd av genomförda upphandlingar. Förvaltningens chefer arbetar enligt den rehabiliteringsprocess som staden har beslutat ska gälla.

Kompetens

Kompetensutveckling av vårdpersonal pågår och bedöms fortgå under perioden. Prioriterade grupper är vård- och omsorgspersonal. Kompetensutvecklingen omfattar bl.a. grundutbildning, kost och nutrition, förflyttningsteknik. Ansvar för kompetensutveckling av

personal inom vård- och omsorgsboende kommer att ligga på respektive entreprenör.

Ledarförsörjning

Behovet av chefer inom stadsdelens egenregiverksamheter kommer att minska under perioden beroende på att andelen verksamhet som drivs på entreprenad och via kundval ökar.

Ekonomi

Minskningen av antalet personer över 80 år kommer sannolikt leda till ett minskat behov av insatser som främst vård- och omsorgsboende men även hemtjänst. I konsekvens med detta kommer stadsdelsnämnden enligt fördelningsnycklarna för varje år tilldelas en något mindre budget för äldreomsorg.

Nyckeltal	2006	2007	2008
Nettokostnad Äldreomsorgen Östermalm, mnkr	674,4	666,0	620,9
Andel i % av befolkningen 65-79 år med insats från äldreomsorgen	5,8	6,0	5,5
Andel i % av befolkningen 80 år och äldre med insats från äldreomsorgen	49,0	49,1	50,6
Bruttokostnad per vårddyggn i heldygnssomsorg, kr	1 554	1 557	1 564
Andel i % av befolkningen 65-79 år med hemtjänst	2,8	2,9	2,9
Andel i % av befolkningen 80 år och äldre med hemtjänst	22,1	22,3	22
Kostnad per timme för hemtjänst i ordinärt boende, kr	263	291	278
Andel hemtjänst i % utförd av privata utförare inom kundvalssystemet	26,0	36,4	41,8

Förändringar i förutsättningar

Ett nytt bostadsområde med 10 000 nya bostäder planeras i Hjorthagen-Värtahamnen-Frihamnen-Loudden med första inflyttning 2010. Det kan innebära förändrade förutsättningar främst när det gäller stöd i ordinärt boende. Mot bakgrund av att antal personer 80 år och äldre minskar är bedömningen att en beredskap behövs för att på kort sikt anpassa av antalet vård- och omsorgsboendeplatser inom äldreomsorgen till den minskade efterfrågan i innerstadsregionen.

Prioriteringar under kommande år

Prioriteringarna under kommande år ligger i linje med vad som framkommit i de brukarundersökningar som har genomförts av staden. Maten och måltiden har en central funktion för äldres hälsa och välbefinnande liksom det sociala innehållet i äldreomsorgen. Prioriteringar i form av fortsatta kostutbildningar och matskola för äldre, kultur i vården, framtagandet av sociala planer, äldrepedagoger m.m. kommer att göras. Fortsatt utveckling av samarbetet med landstingets öppen- och slutenvård för att säkerställa den enskildes behov kommer att vara en viktig fråga. Även samarbetet med de frivilliga organisationerna är viktigt då de många gånger kompletterar och ger alternativ till nämndens verksamheter. Att bryta isolering och minska ensamheten bland äldre är en viktig kvalitetssatsning där fler öppna träffpunkter, utökning av sommarkolloverksamheten, uppsökande och förebyggande arbete samt ökad möjlighet till utevistelse för personer kan spela en roll i detta ar-

bete. Utökning och vidareutveckling av stadsdelens anhängstöd är viktigt för att underlätta för dem som vårdar en närstående i hemmet. Fler och mer regelbundna läkemedelsgenomgångar för äldre i såväl särskilt som ordinärt boende.

Stor vikt kommer att läggas på att öka kompetensen hos omsorgspersonalen då utveckling av äldreomsorgen ställer stora krav på medarbetarnas kunskap och förhållningssätt. Dokumentation är ett viktigt utvecklingsområde som kommer att prioriteras. Det kommer att vara fortsatt utveckling inom biståndsbedömningen för att öka kvaliteten och rättssäkerheten i handlägningsprocessen och främja en rättvis och lika biståndsbedömning. Under perioden kommer stor vikt att ligga på systematisk uppföljning av samtliga verksamheter d.v.s. entreprenader, enskilt drivna verksamheter inom ramavtal och kundvals-system samt verksamheter i egen regi.

Parkmiljögruppen

Verksamhetsutveckling

Stadsdelsförvaltningen har gjort en ny parkdriftupphandling som trädde ikraft 2008-09-01. I upphandlingen har skall-krav lagts in för de uppdrag som kommunfullmäktige beslutat. Entreprenörerna har kravet på sig att det ska vara rent i parkerna.

Det stora problemet för stadsdelen är det i många delar eftersatta underhållet. Stadsdelens parkplan visar tydligt behovet av förbättrat underhåll av gräsytor och utrustning. Träd och buskar är i stort behov av förnygringsbeskärning för att inte helt mista sin funktion som ett vackert inslag i parken. Underhållet är också en fråga om trygghet för parkens besökare.

Stockholm är en stad med mycket varierad topografi vilket innebär att det finns många trappor och murar som förbinder och avgränsar parken. Dessa anläggningar från 1940- och 50-talen byggdes i granit och har givit staden en speciell karaktär är nu i stort behov av reparation

När Stockholm växer ökar användandet av de befintliga parkerna. Det finns små möjligheter till att öka parkarealen. Stockholms översiktsplan som nyligen varit på remiss, beskriver att genom att höja kvaliteten på parkerna ska de tåla ett högre besöksstryck. Stadsdelsförvaltningen är inte övertygad om detta, men om kvaliteten ska höjas måste arbetet påbörjas nu.

Stadsdelsnämnden anser att resursfördelningssystemet behöver uppdateras avseende underhållsbehov som parkplanen visar. Ytor som klassats lågt måste också omprioriteras med tanke på de får ett högre besöksstryck. En ny befolkningsprognos måste läggas till systemet med tanke på att stadsutvecklingsområdet börjar färdigställas och stadsdelen beräknas få 500 lägenheter i tillskott årligen från och med 2011.

Förändringar i förutsättningar

Från och med 2010 upphör övergångsreglerna för stadsmiljöverksamhet. För Östermalms del innebär det att stadsdelen från 2011 inte kompenseras för konsekvenserna av den år 2008 reviderade fördelningsnyckeln. Sista året är compensationen 1,0 mnkr

Prioriteringar under kommande år

Stadsdelsnämnden prioriterar åtgärder i stadsdelens parker utifrån Parkplanen, genomför-

da trygghetsvandringar, synpunkter genom klagomålshantering och medborgarenkäter samt genom samarbete med berörda fackförvaltningar.

I parkplanen har en bedömning med hjälp av nyckeltal gjorts av vilka åtgärder som krävs för att åstadkomma en höjning av parkens standard. För Östermalm redovisar parkplanen ett stort uppdämt underhållsbehov. Många underhållsåtgärder hinner annars övergå till investeringsåtgärder och därigenom belastas med räntor och avskrivningar.

Investeringar

Planerade investeringar

Inventarier och maskiner

Förvaltningen ser inga stora investeringar i inventarier och maskiner som akuta för de närmaste åren. Åtgärder inom nuvarande lokalbestånd bedöms huvudsakligen vara underhållsåtgärder. Detsamma gäller underhåll av lekställningar, staket etc på förskolegårdar. Förvaltningen ser problem i att få åtgärder utförda där förskolor ligger i bostadsrättsföreningar och även inom vissa bostadsbolag. Här bedömer förvaltningen ändå att vissa smärre anpassningar kan behövas som kan beröra investeringsplanen. Omfattningen av dessa insatser och när i tid de kan komma att göras är svårprognostiserat. Införande av PaRaGÅ inom hemtjänsten och investeringar om följd av ökande barnantal inom förskolorna kan komma att innebära viss förnyelse av inventarier och maskiner. I det senare fallet påverkar dock hur stor andel föräldrar som väljer kommunal omsorg.

Stadsmiljö

I flerårsbudgeten ska stadsdelsnämnden besluta om investeringar som nämnden anser är prioriterade för planperioden. Nedan redovisas parkinvesteringar i prioritetsordning. Investeringsönskemålen redovisas också i bilaga 3.

Humlegården: För 2009 iordningställs planteringarna längs Engelbrektsgatan, Karlavägen och Sturegatan. Under 2010 anläggs en ny entré vid Sturegatan- Humlegårdsgatan. 2011 avsätts medel för garantiskötsel.

Tessinparken: under 2009 – 2010 planeras entrén från Valhallavägen och parkens rosenplanteringar att förnyas. Landskapsplanteringar utförs i parkens norra del för att stärka dess roll som grön spridningskorridor i nationalstadsparken. Provytor för ett nytt markskikt under kastanjerna utförs. 2011 fortsätter arbetet med parkens rosplanteringar och plaskdammen reoveras. 2012 planeras en upprustning av parkleken.

Stureparken: Ett program för hantering av parkens träd och markskikt tas fram under 2009. projektering och genomförande planeras under 2010 - 2012.

Eriksbergsparken: Parken är i grunden en vacker park med damm och trappanläggning. Parken är sliten och en upprustning måste ske. Under 2011 tas ett program fram med målet att bevara parkens karaktär och värden.

Balders Hage: Balders hage är en liten oas i ett för övrigt parkfattigt område. Under 2011 tas ett program fram. År 2012 projekteras och upprustas parken

Driftskostnadskonsekvenser av investeringar

Stadsmiljö

Investeringar i befintliga parker ska leda till att parkens funktion anpassas till dagens förutsättningar, en mer rationell skötsel och en minskad driftskostnad, t.ex. genom att ett nytt mer hållbart material används samt att svårskötta delar förändras. Parkdriften de tre första åren sker som garantiskötsel, därefter får stadsdelsnämnden ansvaret. Renhållning och

snöröjning tas över av stadsdelsnämnden direkt efter slutbesiktning.

Senare års erfarenheter visar att allteftersom trycket på parkerna ökar blir slitaget större. I flerårsplanen räknar stadsdelsnämnden att avskrivningstiden av det skälet kommer att behöva minskas till tio år för innerstadens parker.

Kapitalkostnader

Enligt förvaltningens investeringsvolym 2010 och plan för investeringar 2011 - 2012 kommer kostnaderna för avskrivningar och internräntor för stadsmiljön att öka under perioden. År 2010 beräknas internräntorna till 1,0 mnkr och avskrivningarna till 1,3 mnkr. För år 2011 beräknas räntorna till 1,5 mnkr och avskrivningarna till 2,6 mnkr och ungefär detsamma för år 2012. Förvaltningen förutsätter att kompensation för detta fastställs av kommunfullmäktige i budget så att denna kostnadsökning inte belastar drift av övriga verksamheter. För maskiner och inventarier beräknas avskrivningarna till ca 1 mnkr per år och internräntorna till 0,1 mnkr. Prognosen här är något osäkrare beroende på omfattning, avskrivningstider och när investeringarna görs.

Övriga redovisningar

Ekonomiska bedömningar

Den beslutade planeringsramen för 2009 uppgår till 1 149,0 mnkr för kostnader och 35,3 mnkr för intäkter. Ramen för 2010 uppgår till 1 146,5 mnkr för kostnader och 35,3 mnkr för intäkter en sänkning med 2,5 mnkr. För år 2011 minskar bruttokostnadsramen ytterligare till 1 138,4 mnkr. Den minskade ramen ligger huvudsakligen inom äldreomsorgen.

Stadsdelens nettoutfall för 2008 uppgick till 1 046,1 mnkr, vilket för året gav ett överskott efter resultatdisposition om 40,8 mnkr. Överskottet härrörde huvudsakligen från äldreomsorgen, +38,9 mnkr. Förvaltningen bedömer att äldreminskningen som syns i budgetramarna för 2010 och 2011 kommit något tidigare och att förvaltningen tidigt klarat anpassningen till den kommande lägre budgeten så att ytterligare direkta åtgärder inte behöver göras som följd av minskad budget. Inom barn och ungdom har samtliga förskolor med sig fonderade medel in till 2009. Huvuddelen av förskolans kostnader avser personal och om lönerörelsen håller sig inom pengökningen kan fondmedel för förskolorna även finnas in till 2010. Detta är också förskolornas bedömning i de tidiga prognoserna för 2009. Konjunkturutveckling kommer att påverka omfånget av försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder. Nuvarande lågkonjunktur har i februari 2009 inte börjat synas märkbart i ökat antal ärenden eller ökade kostnader i Östermalm.

Personalkostnaderna beräknas sjunka totalt för stadsdelen som följd av planerade upphandlingar inom verksamhetsområden samt inom It. Antal månadsanställda uppgick i februari 2009 till 1306 st (snitt 2008 var 1397 st).

Kostnaden för Nämnd och förvaltningsadministration har de två senaste åren sänkts med nästan 10 % per år, detta trots att kostnaderna för stadsgemensamma lösningar för löneservice och ekonomiservice blivit dyrare för förvaltningen i samband med att serviceförvaltningen övertagit ansvaret för funktionerna. Effektiviseringarna har skett inom såväl lokaler som personal. Förvaltningen ser inte att minskning av administrationen kommer att kunna fortsätta i motsvarande omfattning med oförändrat uppdrag. Utfördelning av kostnader för utveckling och drift av stadsgemensamma IT-system samt att fler stadsgemensamma servicefunktioner läggs till serviceförvaltningen kan initialt snarare komma att

öka kostnaden.

Utvecklingsmodellen

Kommunfullmäktige har fattat beslut om en gemensam modell för stadens verksamhetsutveckling med stöd av IT. Utvecklingsmodellen är avsedd att bli ett redskap för att säkerställa att stadens IT-stöd ger bästa möjliga nytta för såväl medborgare, besökare och företag som för medarbetare och ledningsgrupper.

Genom utvecklingsmodellen vill staden etablera en fungerande utvecklingsprocess där IT som verktyg på ett effektivt sätt kan möta verksamheternas behov och bidra till måluppfyllelse. Modellen syftar till att fånga upp verksamheternas krav på ett strukturerat sätt och etablera ett arbetssätt för att omvandla lokala behov till gemensamma insatser samt prioritera bland olika utvecklingsinitiativ.

Förvaltningens bedömning är att behovet av att samordna IT-stödet och alla dess applikationer är stort. I första rummet bör staden dock se till att de verksamhetssystem och applikationer som redan finns är driftsäkra och fungerar, att de kompletteras utifrån verksamhetens behov, så att alla typer av insatser och uppföljningar inryms och kan dokumenteras. Ett litet praktiskt exempel är att trygghetslarm inte registreras och dokumenteras i Paraply-systemet. För verksamheterna är det på kort sikt mer allvarligt att ett system står stilla, eller havererar, än att det inte är samordnat i en genomtänkt plan för staden.

En strategisk fråga är den allt större skaran entreprenörers koppling till stadens verksamhetssystem. Exempelvis krävs från utförare inom socialtjänst, äldreomsorg och den kommunala hälso- och sjukvården, en omfattande återrapportering på individnivå om när och hur beslutade insatser har utförts. Många företag utför tjänster också till andra kommuner och kan då ha att arbeta i flera olika system med sin utförarrapportering. Stockholms stad har inte beaktat detta, det förekommer ingen samordning med andra kommuners uppföljning och IT-system. Större företag på utförarsidan har dessutom utvecklat egna system för sin dokumentation, som kan uppfylla kraven. Staden bör se över system för utförarrapportering och uppföljning i syfte att underlätta för entreprenörer att återrapportera.

Bilagor

1. Lokalförsörjningsplan
2. Förvaltningens/nämndens underlag till budget 2010 och plan 2011 och 2012